

Preses relīze
Luksemburgā, 2021. gada 21. jūnijā

ES lauksaimniecības izdevumi nav padarījuši lauksaimniecību klimatam labvēlīgāku

ES lauksaimniecības finansējums, kas paredzēts rīcībai klimata jomā, nav palīdzējis samazināt lauksaimniecības radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas, secināts Eiropas Revīzijas palātas (ERP) īpašajā ziņojumā. Lai gan vairāk nekā ceturtdaļa no visiem 2014.–2020. gada ES lauksaimniecības izdevumiem (vairāk nekā 100 miljardi EUR) bija paredzēti klimata pārmaiņām, kopš 2010. gada lauksaimniecības radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas nav samazinājušās. Tas ir tāpēc, ka lielākajai daļai kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) atbalstīto pasākumu ir zems klimata pārmaiņu mazināšanas potenciāls un KLP nestimulē efektīvas klimatam labvēlīgas prakses izmantošanu.

“ES ir izšķiroša nozīme klimata pārmaiņu mazināšanā lauksaimniecības nozarē, jo ES nosaka vides standartus un līdzfinansē lielāko daļu dalībvalstu lauksaimniecības izdevumu,” norādīja par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Viorel Ștefan. *“Mēs ceram, ka mūsu secinājumi būs noderīgi saistībā ar ES mērķi līdz 2050. gadam kļūt klimatneitrālai. Jaunajā kopējā lauksaimniecības politikā lielāka uzmanība būtu jāpievērš lauksaimniecības radīto emisiju samazināšanai, un tai vajadzētu būt atbildīgākai un pārredzamākai attiecībā uz ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā”.*

Revidenti pārbaudīja, vai 2014.–2020. gada KLP atbalstīja klimata pārmaiņu mazināšanas praksi, kuras izmantošanas gaitā ir iespējams samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas no trim galvenajiem avotiem: lauksaimniecības dzīvniekiem, ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem un kūtsmēsliem, kā arī no zemes izmantošanas (aramzeme un zālāji). Viņi analizēja, vai salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu kopējā lauksaimniecības politika 2014.–2020. gada periodā labāk stimulēja efektīvas klimata pārmaiņu mazināšanas prakses ieviešanu.

Lauksaimniecības dzīvnieku radītās emisijas veido aptuveni pusi no lauksaimniecības emisijām; kopš 2010. gada tās nav mazinājušās. Šīs emisijas ir tieši saistītas ar ganāmpulka lielumu, un liellopi rada divas trešdaļas no tām. Ar lauksaimniecības dzīvniekiem saistāmo emisiju īpatsvars palielinās vēl vairāk, ja ņem vērā dzīvnieku barības ražošanas (tostarp importa) emisijas. Tomēr KLP necenšas

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

ierobežot lauksaimniecības dzīvnieku skaitu, kā arī nestimulē to samazināšanu. KLP tirgus pasākumi ietver dzīvnieku izcelsmes produktu patēriņa veicināšanu, un tas kopš 2014. gada nav samazinājies. Tas palīdz uzturēt siltumnīcefekta gāzu emisijas, nevis tās samazināt.

Laikposmā no 2010. līdz 2018. gadam pieauga ķīmisko mēslošanas līdzekļu un kūtsmēsļu radītās emisijas, kas ir gandrīz trešā daļa lauksaimniecības emisiju. KLP ir atbalstījusi praksi, kas var samazināt mēslošanas līdzekļu izmantošanu, piemēram, bioloģisko lauksaimniecību un pākšaugu audzēšanu. Tomēr revidenti uzskata, ka šādai praksei ir neskaidra ietekme uz siltumnīcefekta gāzu emisijām. Tā vietā maz finansējuma saņēma acīmredzami efektīvākas prakses, piemēram, precīzās lauksaimniecības metodes, kas mēslošanas līdzekļu lietošanu salāgo ar kultūraugu vajadzībām.

KLP atbalsta klimatam nelabvēlīgu praksi, piemēram, maksājot lauksaimniekiem, kuri apstrādā nosusinātus kūdrājus, kas aizņem mazāk nekā 2 % no ES lauksaimniecības zemes, bet rada 20 % no ES lauksaimniecības siltumnīcefekta gāzu emisijām. Lauku attīstības fondus varēja izmantot šo kūdrāju atjaunošanai, taču tas tika darīts reti. KLP atbalsts tādiem oglekļa sekvēstācijai pasākumiem kā apmežošana, agromežsaimniecība un aramzemes pārvēršana zālajos salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu nav palielinājies. ES tiesību akti lauksaimniecības radītajām siltumnīcefekta gāzu emisijām pašlaik nepiemēro principu “piesārņotājs maksā”.

Visbeidzot, revidenti atzīmē, ka savstarpējās atbilstības noteikumi un lauku attīstības pasākumi, salīdzinot ar iepriekšējo periodu, ir mainījušies maz, lai gan ir pieaudzis ES klimata mērķu vērienīgums. Lai gan bija paredzēts, ka zaļināšanas shēma uzlabos KLP vidisko sniegumu, tā nestimulēja lauksaimniekus īstenot efektīvus klimatam labvēlīgus pasākumus un tās ietekme uz klimatu ir bijusi vien niecīga.

Vispārīga informācija

Pārtikas ražošana rada aptuveni 26 % pasaules siltumnīcefekta gāzu emisiju, un lielāko daļu šo emisiju rada lauksaimniecība, jo īpaši lopkopības nozare.

Par ES kopējo lauksaimniecības politiku 2021.–2027. gadam, kuras finansējums būs aptuveni 387 miljardi EUR, pašlaik notiek sarunas ES līmenī. Tiklīdz būs panākta vienošanās par jaunajiem noteikumiem, dalībvalstis tos īstenos, izmantojot “KLP stratēģiskos plānus”, kas izstrādāti valstu līmenī un ko pārrauga Eiropas Komisija. Saskaņā ar pašreizējiem noteikumiem katra dalībvalsts lemj, vai tās lauksaimniecības nozare palīdzēs samazināt lauksaimniecības emisijas.

Īpašais ziņojums Nr. 16/2021 “*Kopējā lauksaimniecības politika un klimats. Puse no ES izdevumiem klimata jomā, tomēr lauku saimniecību radīto emisiju apjoms nemazinās*” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu).

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547
- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502